

Kanttekeningen artikel “Liever geen onderzoek” van Huw Bennett en Peter Romijn.

Algemeen.

De auteurs verrichten een “benchmark” inzake het thema ‘liever geen onderzoek/ofwel het onschadelijk maken van schandalen inzake koloniaal geweld’ in twee totaal verschillende perioden binnen de tijdspanne 1945 – 1960, met totaal verschillende geografische en politieke achtergronden in de hoop gemeenschappelijke parallellen te kunnen trekken. In onderstaande reactie werd de Britse koloniale situatie niet mede beoordeeld vanwege de enorme verschillen met de Nederlands-Indische situatie.

De auteurs gaan uit van “atrocities systematically committed” door de eigen troepen. Dit was geen onderzoeksthema; het is als feit geponeerd naast het poneren van feiten als de toepassing van manipulatie van informatie, het organiseren van desinformatie en het managen van schandalen met als achterliggende doelstelling het herstellen van de koloniale verhoudingen door de troepen maximaal vrijheid te geven om te kunnen ‘manoeuvreren’. Resultaat was in hun ogen het doen ontstaan van een informele cultuur van straffeloosheid. We beoordelen het artikel, met name het deel van Romijn over Nederlands-Indië, op de vijf principes die worden aangehouden in de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit te weten:

1. **Eerlijkheid:** data of bronnen niet verzinnen of vervalsen en alternatieve visies en tegenargumenten serieus nemen.
2. **Zorgvuldigheid:** wetenschappelijke methoden gebruiken en optimale precisie betrachten bij ontwerp, uitvoering en verslaglegging.
3. **Transparantie:** welke data zijn gebruikt, hoe zijn die verkregen, welke resultaten men heeft bereikt en langs welke, en wat de rol van externe belanghebbenden is geweest.
4. **Onafhankelijkheid:** bij de keuze van de methode, bij de beoordeling van de data en in de wegging van alternatieve verklaringen, bij het beoordelen van onderzoek(svoorstellen) zich niet laten leiden door buiten wetenschappelijke overwegingen (bijvoorbeeld overwegingen van commerciële of politieke aard).
5. **Verantwoordelijkheid:** binnen de grenzen van het redelijke rekening houden met de legitieme belangen van bij het onderzoek betrokken personen.

Eerlijkheid.

Een belangrijk deel van de case van Romijn is gebaseerd op “de affaire Pesing”. Romijn publiceerde in 2012 en 2014 een artikel onder de titel “Learning on the job” waarin hij “Pesing” ten tonele voerde omdat hier een aantal zaken samen zouden komen waardoor “Pesing” exemplarisch werd voor nader uit te werken casussen als extreem excessief geweld, kritische journalistiek en de politieke reacties op de geweldsaffaires. Inzake de journalistiek wordt gepoogd een bepaalde journalist die een bloedbad aankaartte meer status te geven door de term “embedded journalism” te gebruiken¹. Deze verwijzing van Gert Oostindie blijkt volkomen onterecht. De journalist Veenstra was geen “embedded journalist” en was geen betrouwbare bron. In het artikel in Carré² wordt aangetoond dat de

¹ Gert Oostindie, Soldaat in Indonesië, p/ 160.

² C. Somers en A. Tjepkema, De affaire Pesing, richtte een ovw-bataljon een bloedbad aan?”. Carré, nr. 3 augustus 2020.

“affaire Pesing” door prof. dr. Romijn werd *gefabriceerd* op basis van ondeugdelijk en onvolledig literatuur, bronnen en archiefonderzoek naast selectieve keuzes uit beschikbaar archiefmateriaal. Romijn kan het zelfs niet nalaten een citaat aan te passen zodat het beter in zijn beschuldiging past (zo verandert hij het eten van wittebrood in ongebreideld drankgebruik.....). Qua integriteit een doodzonde.

Tweede casus: de grootschalige wreedheden door Westerling en zijn “beruchte Korps Speciale Troepen” waren een grootschalige schending van het oorlogsrecht en regelrechte terreur tegen de bevolking. Ook deze stelling wordt niet alleen niet toegelicht maar recente onderzoeken zoals onder meer van mr. Bauke Geersing³ worden niet in het historiografisch onderzoek betrokken.

De auteurs vermelden dat informatie vanuit Nederlands-Indië werd gefilterd en van een interpretatie voorzien. Zij geven voor deze mening géén onderbouwing met een bron. De auteurs gaan uit van het *gegeven* dat er sprake was van extreem en grootschalig geweld en dat de troepen zich structureel schuldig maakten aan wreedheden. Er was sprake van grootschalige ontsporingen. Ook hiervoor vindt géén onderbouwing plaats of verwijzing naar specifieke bronnen of archieven.

Door de auteurs wordt geen gebruik gemaakt van een veelvoud van bronnen die “Pesing” in het juiste daglicht zetten zoals contemporaine krantenartikelen, het juridische onderzoek in 1946, het Nederlandse parlementaire onderzoek van 1946, de Excessennota en een veelvoud van met name Britse literatuur zoals de werken van Robert Cribb⁴, Richard McMillan⁵ en Christopher Bayly en Tim Harper⁶ naast een bibliotheek aan ego-documenten.

Zorgvuldigheid.

De door Romijn gehanteerde casus “Pesing” kwam tot stand door incorrect en selectief bron-, literatuur- en archiefonderzoek. Romijn past zelfs een citaat uit een egodocument aan teneinde een voorop gestelde uitkomst makkelijker aantoonbaar te kunnen maken of haalt citaten volledig uit hun verband. Teneinde een bloedbad door de M.P. aan te tonen worden citaten gebruikt uit egodocumenten van twee verschillende o.v.w.-bataljons die niet alleen niets met die M.P. te maken hadden maar waarvan een bataljon niet eens in de regio was ten tijde van het voorval. Dit is voor een historicus een directe inbreuk op de integriteit van een onderzoek.

Romijn laat een stuk meer aan internationale bronnen naast de visie van erkende specialisten als Cribb en Frederick onbenut kennelijk omdat deze niet in zijn politieke visie op het geheel passen. Zelfs een voor de hand liggend en beschikbaar zijnde rapport van de hoogste Britse militair toenmalig ter plekke Sir Montague Stopford wordt niet gebruikt omdat ook dat de politieke lijn in Romijns betoog volledig verstoort.

Transparantie.

Romijn maakt niet duidelijk op basis van welke criteria hij komt tot zijn (selectieve) bronkeuze. Bij gruweldaden - stellen de auteurs - werd informatiemanagement opgeschaald naar schandaalmanagement. Deze opvatting wordt onderbouwd met de combinatie van een

³ Bauke Geersing, Kapitein Raymond Westerling en de Zuid-Celebes-affaire (1946-1947). Mythe en werkelijkheid.

⁴ Robert Cribb, Gangsters and Revolutionaries

⁵ Richard McMillan,)”The British occupation of Indonesia 1945-1946

⁶ Christopher Bayly en Tim Harper, Forgotten Wars. The end of Britain’s Asian Empire.

eigen artikel van Romijn “Learning on the job” en Limpachs extrapolatie daarvan met als kernvoorbeeld “Pesing”. Zo werd Pesing het begin van een zich herhalend patroon. Ook een leugen die vaak wordt herhaald wordt nog geen historische waarheid.

Romijn geeft een mening, onderbouwt die met een eigen artikel, verwijst naar Limpach die vervolgens naar Romijn verwijst. Romijn construeert met Limpach selectief zijn bewijzen en door de kruisverwijzingen bouwen ze aan een eigen historiografie. De verwijzingen naar de bronnen zijn niet altijd correct en sommige bronnen worden gebruikt die echter met het onderwerp an sich niets te doen hebben. Door het uit het verband rukken van citaten verdwijnt de transparantie.

Onafhankelijkheid.

Romijn is kennelijk geheel vrij en onafhankelijk in het samenstellen van zijn artikelen. De selectieve en incorrecte bronkeuze wordt niet gecorrigeerd door een empirische omgeving van “peer review”. Een eerste controle op bron- en literatuurgebruik toont aan dat er sprake is van onzorgvuldig brongebruik naast een onvolledig literatuur- en archiefonderzoek. Diverse gerenommeerde specialisten als Cribb worden niet geciteerd. Specifieke informatie inzake de periode 1945-1946, cruciaal binnen het optreden van Nederlandse troepen, wordt weggelaten. De rol van SEAC, de Britten waren ‘in command’ tot eind december 1946, komt niet aan de orde. De omgevingsfactoren worden niet benoemd.

Verantwoordelijkheid.

Het artikel schuift met “Pesing” Nederlandse oorlogsvrijwilligers op een niet terechte wijze een bloedbad in de schoenen dat nooit heeft plaatsgevonden. Dit geschiedt door een keten van “intern bewijs” op te zetten met als patroon dat ontstaat door het verwijzen door Romijn naar Limpach die verwijst naar Romijn.

De stelling dat wangedrag van Nederlandse troepen politiek niet werd erkend hetgeen inhield dat normvervaging en grensoverschrijdend gedrag bij de troepen vervolgens niet structureel werd aangepakt en straffeloosheid institutioneel werd, wordt niet onderbouwd met bronnen. Bronnen die er wel zijn zoals de diverse arresten worden niet gebruikt. Hier is wederom sprake van onverantwoordelijk en selectief brongebruik.

Door meningen te blijven herhalen zoals de poging de excessennota te benoemen als een poging extreem geweld te reduceren tot individuele gevallen - “inmiddels weten we dat deze wreedheden endemisch waren” – worden niet onderbouwd met archief- of bronmateriaal. De schat aan juridische gegevens in diverse nationale- en Indonesische bronnen en archieven worden noch benoemd noch benut.

Wellicht ten overvloede: de Indonesische kant van het verhaal die een reactie van Nederlandse troepen uitlokte, zoals uitingen van de Bersiap, het ontvoeren, mutileren en vermoorden van gevangenen of gevangen genomen militairen – ook bij Pesing in het geval van het o.v.w.-bataljon Margriet waar zes gevangen militairen op afschuwelijke wijze werden omgebracht – blijft door Romijn onbesproken.

Conclusie.

De auteurs geven aan dat het artikel van Romijn voor de Nederlandse situatie qua empirie rust op Limpach die zich voor het deel Pesing baseert op Romijn. Het kenmerkt zich door eenzijdig en selectief bron- en literatuurgebruik.

Romijn poneert meningen als feiten en baseert die o.a. op een eigen artikel “Learning” waarvan de case study “Pesing” wordt bevestigd door Limpach. Door naar elkaar te verwijzen poogt men een ‘interne’ historiografie op te tuigen die is gebaseerd op selectief brongebruik en incorrect een eenzijdig onderzoek. Hier is geen sprake van wetenschappelijke integriteit.

ⁱ Overall conclusie: broddelwerk.